Unge funksjonshemmede

Oslo, 25/4-2018

HØRINGSSVAR ANGÅENDE REGIONREFORMEN: DESENTRALISERING AV OPPGAVER FRA STATEN TIL FYLKESKOMMUNENE

Unge funksjonshemmede er en interesseorganisasjon for 35 diagnoseorganisasjoner for ungdom. Vi er en kunnskapsleverandør og samarbeidspartner innenfor utdanning inkluderende arbeidsliv, ungdomshelse og brukermedvirkning.

Ekspertutvalgets mandat var å undersøke muligheter for oppgave- og ansvarsoverføring fra stat til kommune. Man skulle vurdere hvilke oppgaver de nye fylkeskommunene ville kunne utføre etter regionreformen. I rapporten fremmer utvalget flere forslag som innebærer betydelige endringer i dagens strukturer.

Unge funksjonshemmede tillater seg med dette å komme med våre innspill til ekspertutvalgets rapport.

Spesialpedagogisk støtte til skoleelever
Utvalget foreslår å legge ned Statped, og spre dagens oppgaver og ressurser mellom de 11 nye fylkeskommunene. Det foreslås også å legge (PPT) under politisk styring. Unge funksjonshemmede er svært bekymret for begge forslagene.

Spesialiserte fagmiljø
Statped ivaretar i dag pedagogiske støtte tjenester til både høy- og lavfrekvente grupper. Her er det stor variasjon i behov, men felles for alle som mottar tjenester fra Statped er at det kommunale støtteapparatet ikke har vært tilstrekkelig. PPT har vurdert i den enkelte sak at en behøver ytterligere fagkompetanse og ekspertise for å kunne gi et godt nok tilbud til eleven. Denne typen ekspertise finnes i dag kun i Statped.

Statped er allerede delt inn i fire regioner. Det er ingen grunn til å tro at å dele tjenesten mellom elleve fylkeskommuner vil føre til en styrking av tilbudet for elevene. Det er viktig å huske at dette ofte er små og smale fagmiljøer som vil lide under ytterligere fragmentering. En skal ikke undervurdere viktigheten av et levende og robust fagmiljø. Det er også interessant at man fra politisk hold går motsatt vei i helsevesenet og øvrige innbyggertjenester. Her er det en akseptert sannhet at konsolidering og sentralisering av kompetanse er essensielt nettopp for å ivareta ekspertise. Det er ingen grunn til at spesialiserte pedagogiske støttetjenenester for barn og unge skal være annerledes. Unge funksjonshemmede er derfor sterkt imot en slik fragmentering av essensielle fagmiljø og støttetjenester for våre grupper.

Læringsressurser
Utover spesialpedagogiske støttetjenester, er Statped også en sentral formidler av læringsressurser. Tjenesten bidrar også til forsking på det spesialpedagogiske feltet. Dette foreslås lagt til Utdanningsdirektoratet. Tilgjengelige læremidler er en forutsetning for læring for mange av våre grupper. Det er også en forutsetning for en inkluderende skole, og et universelt utformet samfunn. Blant annet har Statped i løpet av 2016 og 2017 tilrettelagt 132 nye lærebøker i enten punktskrift eller som lydbok. Unge funksjonshemmede ber departementet redegjøre for hvordan Utdanningsdirektoratet vil

Unge funksjonshemmede
Mariboesgate 13
0183 Oslo

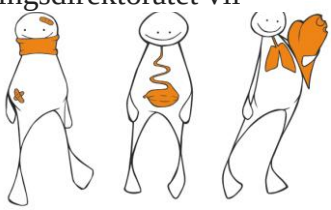

kunne opprettholde eller øke nåværende aktivitet, og hvilke konsekvenser denne oppgaveoverføringen vil kunne ha for brukerne.

Manglende innsikt
Vi er også sterkt bekymret for at slike radikale forslag blir gitt basert på det som må kunne karakteriseres som en påfallende overfladisk drøfting. Rapporten har viet 3 av sine 180 sider til formålet, og det utvises ingen forståelse av Statped og PPTs innhold og funksjon, eller brukerne tjenestene jobber med. Brukernes perspektiv er fullstendig fraværende. Vi er gjerne med på en diskusjon om hvordan Statped og PPT kan bli bedre og mer tilgjengelig for brukerne. Det er allikevel viktig for oss å understreke at uansett hvilken organisasjonsform Statped skal ha, så skal det styres og koordineres sentralt fra enten Utdanningsdirektoratet eller Kunnskapsdepartementet. Vi er ikke enige i utvalgets påstand om at de nye fylkeskommunene vil være kompetente og robuste nok til å ivareta brukernes behov.

Politisk ledelse er svært opptatt av å styrke kommunene og lokaldemokratiet. Kommunalt selvstyre er sterkt forankret i Norge, men det kan ikke stikkes under en stol at geografisk variasjon i innhold i tjenestene sjelden slår godt ut for våre grupper. Unge funksjonshemmede er bekymret for at denne politisk styrte maktoverføringen i enkelte tilfeller baseres på en blind tro på kommunenes kompetanse. Rapporten til Hagen-utvalget følger samme spor, og det fremmes en klokkertro på de nye fylkeskommunenes evne til å ivareta innbyggernes interesser. Det er kun innenfor denne rammen at en kan forstå forslaget om å legge PPTs faglige utvikling under politisk styring. Dette vil Unge funksjonshemmede advare sterkt mot. PPT er en kompetansetjeneste med faglige oppgaver hvis uavhengighet er viktig at ivaretas. Vi er opptatt av at barn og unge i Norge skal ha et likeverdig spesialpedagogisk tilbud, og er allerede bekymret for variasjonen mellom kommuner. Det er grunn til å tro at dette vil forverres om PPTs faglige utvikling skal være gjenstand for fylkeskommunal politisk debatt og prioritering.

Et styrket tilbud
Unge funksjonshemmede kjemper for en inkluderende fellesskole hvor alle barn og unge skal få et likeverdig utdanningstilbud. Dette opplever vi også at er departementets målsetting. Skal vi lykkes med dette, og unngå mye av den segregeringen vi ser i dag, så er det nødvendig med et styrket støtteapparat. Vi er gjerne med på en diskusjon om hvordan Statped kan bli bedre. I dagens form fungerer ikke tjenesten optimalt, og kan for mange være vanskelig å komme i kontakt med. Vi er opptatt av at tilbudet til brukerne skal være best mulig, og tilgjengelig for de som trenger det. Dette innebærer ikke å flytte en liten del av tjenesten geografisk nærmere brukeren. Vi kan for eksempel se for oss at det burde være mulig for foresatte eller skoler og ta direkte kontakt med Statped. Slik det er i dag, så må man henvises av PPT, og dette er det mange som opplever som vanskelig. Unge funksjonshemmede anbefaler at departementet utreder hvilken struktur og hvilke ressurser som må være på plass for at Statped best kan ivareta sine brukere. Vi trenger et styrket tilbud, ikke en fragmentering av dagens tilbud.

Norge er et lite land. Vi kan ikke forvente at alle skal ha kompetanse på alt, overalt, og til enhver tid. Vi trenger spesialiserte og samlede fagmiljø for å ivareta barn og unges ulike behov for spesialpedagogiske støttetjenester, og for å realisere en inkluderende fellesskole for alle. Unge funksjonshemmede er derfor sterkt imot utvalgets forslag om nedleggelse av Statped og en PPT underlagt fylkeskommunale politiske prioriteringer.

Unge funksjonshemmede ber Utdanningsdirektoratet/Kunnskapsdepartementet utrede hvordan Statped kan bli mer tilgjengelig for brukerne.

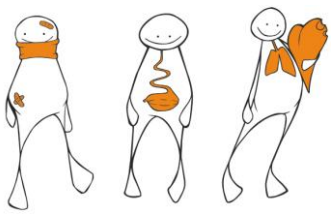

Unge funksjonshemmede mener at uansett organisasjonsform, så må Statped styres og koordineres fra Utdanningsdirektoratet eller Kunnskapsdepartementet.

Unge funksjonshemmede er imot nedleggelse og fragmentering av Statpeds tjenester da dette vil innebære et betydelig svekket tilbud til brukerne.

Unge funksjonshemmede er imot å legge PPTs faglige utvikling under lokalpolitisk debatt og prioriteringer.

Unge funksjonshemmede ber Kunnskapsdepartementet redegjøre for hvordan Utdanningsdirektoratet vil kunne opprettholde eller styrke arbeidet med å tilgjengliggjøre læremidler.

Arbeids- og velferdsforvaltningen (NAV)

I dette kapittelet anbefaler utvalget å utrede mulighetene for å overføre ordningen *Støtte innenfor det ordinære utdanningssystemet for personer med nedsatt arbeidsevne* til fylkeskommunene. Unge funksjonshemmede er sterkt imot dette forslaget. Vi vet at utdanning er avgjørende for at unge mennesker med funksjonsnedsettelser skal komme i varig arbeid. Sammenhengen mellom utdanning og sysselsetting er enda større for denne gruppen, enn hos befolkningen for øvrig. Tvert imot mener vi ordningen burde styrkes, og at flere unge med funksjonsnedsettelser fikk mulighet til å benytte seg av tiltaket. Dette bør også inngå i enhver strategiplan for å bekjempe den økte uførheten blant unge. Støtte til utdanning eller utdanning som arbeidsmarkstiltak er derfor svært viktige for gruppene vi representerer.

Vi ønsker oss en styrket og mer fleksibel ordning for å øke bruken av utdanning som arbeidsmarkedstiltak. Gruppen som benytter seg av ordningen er sammensatt, og representerer mange ulike behov og løp. Noen vil også motta andre stønadsordninger fra NAV, eller være inkludert i andre tiltak hos NAV, for eksempel som en del av Arbeidsavklaringspengeordningen (AAP). Dette er altså et sammensatt bilde, og ikke et enkelttiltak. Det er NAV som har kompetanse til å koordinere disse ordningene, og følge opp mottakerne, ikke fylkeskommunen.

Unge funksjonshemmede støtter ikke utvalgets forslag om å overføre Støtte innenfor det ordinære utdanningssystemet for personer med nedsatt arbeidsevne til fylkeskommunene.

Folkehelse

I likhet med FFO støtter Unge funksjonshemmede utvalgets forslag om å overføre fylkesmannens folkehelseoppgaver til de nye fylkeskommunene. Dette kan være hensiktsmessig for å unngå overlappende ansvar og dobbeltarbeid. Vi mener allikevel at fylkesmannen fortsatt bør ha tilsynsansvar for å sikre kommunen- og fylkeskommunenes folkehelsearbeid, og at dette utøves på riktig måte i forhold til lover og regler.

Unge funksjonshemmede mener fylkesmannens folkehelseoppgaver kan overføres fylkeskommunene, men at fylkesmannen fortsatt skal ha tilsynsansvar overfor kommuner og fylkeskommuner.

Spesialisthelsetjenesten

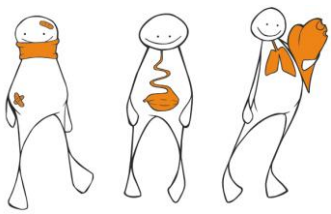

Utvalget mener sykehusene bør tilbakeføres til fylkeskommunene, og at dette bør utredes nærmere. Unge funksjonshemmede støtter FFO i sin vurdering, og mener sykehusene bør forbli under statlig styring og få muligheten til å utvikle seg videre der. Vi ser ikke hvordan enda en omfattende omorganisering skal kunne gagne pasientene. Igjen virker forslaget lite gjennomtenkte, og drevet av et ønske om å legge oppgaver til fylkeskommunene, snarere enn hvor oppgavene bør ligge for å løses best mulig.

Unge funksjonshemmede ber departementet se bort fra utvalgets forslag om å flytte ansvar for sykehusene til de nye fylkeskommunene.

Med vennlig hilsen,

Camilla Lyngen
Styreleder

Synne Lerhol
Generalsekretær

Unge funksjonshemmede
Mariboesgate 13
0183 Oslo